

Република Србија
АПЕЛАЦИОНИ
СУД У БЕОГРАДУ
Гж 3371/24
18.9.2024. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

АПЕЛАЦИОНИ СУД У БЕОГРАДУ, у већу састављеном од судија Светлане Павић, председника већа, Александре Лековић и Данице Косовац, чланова већа, у парници по тужби тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Никола Томашевић, адвокат из Београда, ул. Крунска бр. 54, против тужене "Eurobank Direktna" а.д. Београд, са седиштем у Београду, ул. Вука Караџића бр. 10, чији је пуномоћник Немања Алексић, адвокат из Новог Сада, ул. Грчкошколска бр. 1, ради утврђења ништавости уговора, одлучујући о жалбама тужиоца и тужене, изјављеним против пресуде Вишег суда у Београду П 1638/22 од 6.3.2024. године, исправљеној решењем истог суда П.бр. 1638/24 од 01.07.2024.године, у седници већа одржаној дана 18.9.2024. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужене и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П бр. 1638/22 од 6.3.2024. године, исправљена решењем истог суда П.бр. 1638/24 од 01.07.2024.године, у делу става првог којим је утврђено да су ништаве одредбе Уговора о стамбеном кредиту број ... од 14.08.2006. године, закљученог између "EFG Eurobank" а.д. Београд, као даваоца кредита с једне стране и тужиоца АА из ..., као корисника кредита и ББ као солидарног дужника, с друге стране и то одредба члана 2 став 2 одељак "Камата" тачка 8 у делу који гласи "Актура пословне политике", одредба члана 6 став 1 тачка 2, 3 и 4 уговора којима је предвиђено да се корисник кредита обавезује да пре пуштања кредита у течај плати банци провизију у износу од 1,5% од износа одобреног кредита на име накнаде за обраду кредитног захтева, одобрење и администрирање кредита, да пре пуштања кредита у течај плати банци фиксну провизију у износу од 30 еура у динарској противвредности по продајном курсу на дан уплате и то на име накнаде за обраду кредитног захтева код Националне корпорације и да пре пуштања кредита у течај плати провизију у износу од 2,2% од износа одобреног кредита на име премије осигурања код Националне корпорације, те одредба члана 7 став 2 уговора којом је предвиђено да је износ месечног анuitета изражен у CHF и корисник кредита га плаћа у динарској противвредности по продајном курсу банке важећем на дан уплате.

ОДБИЈА СЕ, као неоснована, жалба тужиоца и **ПОТВРЂУЈЕ** пресуда Вишег суда у Београду П бр. 1638/22 од 6.3.2024. године, исправљена решењем истог суда П.бр. 1638/24 од 01.07.2024.године, у ставу другом изреке.

ПРЕИНАЧУЈЕ се пресуда Вишег суда у Београду П бр. 1638/22 од 6.3.2024. године, исправљена решењем истог суда П.бр. 1638/24 од 01.07.2024.године у преосталом делу става првог изреке, тако што се одбија као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу којим је тужилац тражио да се утврди да је ништава одредба члана 2 став 3, 4 и 8 Уговора о стамбеном кредиту број ... од 14.08.2006. године, закљученог између тужене "EFG Eurobank" а.д. Београд, као даваоца кредита, с једне стране и тужиоца АА из ..., као корисника кредита и ББ, као солидарног дужника, с друге стране, у делу који гласи "на износ средстава одобреног кредита банка обрачунава и наплаћује камату по променљивој каматној стопи која у моменту закључења овог уговора износи 4,35% на годишњем нивоу. Банка задржава право промене каматне стопе, то јест банка може до коначног измирења свих обавеза корисника кредита по овом уговору без закључења посебног анекса мењати висину каматне стопе из претходног става. У случају да корисник кредита не измири своје доспеле обавезе у року њихове доспелости, на све доспеле, а неизмирене износе банка обрачунава затезну камату".

УКИДА СЕ пресуда Вишег суда у Београду П бр. 1638/22 од 6.3.2024. године, исправљена решењем истог суда П.бр. 1638/24 од 01.07.2024.године у делу става првог изреке, којом је утврђена ништавост одредбе члана 2 став 2, одељак "Камата" тачка 4 Уговора о стамбеном кредиту број ... од 14.08.2006. године у делу који гласи "актима пословне политике".

ПРЕИНАЧУЈЕ СЕ решење о трошковима садржано у ставу трећем изреке пресуде Вишег суда у Београду П бр. 1638/22 од 6.3.2024. године, исправљеној решењем истог суда П.бр. 1638/24 од 01.07.2024.године, тако што се ОБАВЕЗУЈЕ тужена "Eurobank Direktna" а.д. Београд да тужиоцу АА из ... накнади трошкове парничног поступка у износу од 404.550,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема писаног отпавка пресуде.

ОДБИЈАЈУ СЕ захтеви тужиоца и тужене за накнаду трошкова другостепеног поступка.

Образложење

Побијаном пресудом, исправљеној решењем П.бр. 1638/24 од 01.07.2024.године, ставом првим изреке, делимично је усвојен тужбени захтев тужиоца па је утврђено да су ништаве одредбе Уговора о стамбеном кредиту број ... закљученог дана 14.8.2006. године, између правног претходника тужене "EFG Eurobank" а.д. Београд, као даваоца кредита, с једне стране и тужиоца АА из ..., као корисника кредита, и ББ као солидарног дужника, с друге стране, поред одредби чија је ништавост утврђена правноснажном пресудом Вишег суда у Београду П 319/19 од 29.9.2021. године и то: одредба члана 2 став 2, одељак "камата" тачка 1, 2 и 8 уговора којима је предвиђено "на износ средстава одобреног кредита банка обрачунава и наплаћује камату по променљивој каматној стопи која у моменту закључења овог уговора износи 4,35% на годишњем нивоу. Банка задржава право промене каматне стопе, то јест банка може до коначног измирења свих обавеза корисника кредита по овом уговору без закључења

посебног анекса мењати висину каматне стопе из претходног става у складу са актима пословне политике банке које регулишу висину и начин обрачуна камате. У случају да корисник кредита не измири своје доспеле обавезе у року њихове доспелости, на све доспеле, а неизмирене износе банка обрачунава затезну камату у складу са актима пословне политике”, одредба члана 6 став 1 тачка 2, 3 и 4 уговора којима је предвиђено да се “корисник кредита обавезује да пре пуштања кредита у течај плати банци провизију у износу од 1,5% од износа одобреног кредита на име накнаде за обраду кредитног захтева, одобрење и администрирање кредита, да пре пуштања кредита у течај плати банци фиксну провизију у износу од 30 еура у динарској противвредности по продајном курсу на дан уплате на име накнаде за обраду кредитног захтева код Националне корпорације и да пре пуштања кредита у течај плати провизију у износу од 2,2% од износа одобреног кредита на име премије осигурања код Националне корпорације”, одредба члана 7 став 2 уговора којом је предвиђено да износ месечног ануитета изражен у CHF и корисник кредита га плаћа у динарској противвредности по продајном курсу банке важећем на дан уплате”. Ставом другим изреке одбијен је као неоснован тужбени захтев тужиоца у делу у којем је тражио да суд утврди да је у преосталом делу, изузев одредби наведених у ставу првом изреке, као и одредби чија је ништавост утврђена правноснажном пресудом Вишег суда у Београду П бр. 319/19 од 29.9.2021. године, у целости ништав Уговор о стамбеном кредиту број ... закључен дана 14.8.2006. године, између тужене “EFG Eurobank” а.д. Београд, као даваоца кредита с једне стране и тужиоца АА из ..., као корисника кредита и ББ, као солидарног дужника са друге стране. Ставом трећим изреке обавезана је тужена да тужиоцу накнади трошкове парничног поступка у износу од 499.725,00 динара, са законском затезном каматом од дана извршности пресуде па до коначне исплате, све у року од 15 дана од дана пријема писаног отправака пресуде, под претњом принудног извршења.

Против наведене пресуде парничне странке су благовремено изјавиле жалбу и то тужилац побијајући пресуду у ставу другом изреке пресуде из свих законских разлога, док тужена пресуду побија у усвајајућем делу и у делу који се односи на одлуку о трошковима поступка, из свих законом прописаних разлога.

Испитујући правилност побијане пресуде, сходно овлашћењима из члана 386 Закона о парничном поступку (“Службени гласник РС”, бр. 72/11 са каснијим изменама и допунама), Апелациони суд је оценио да жалба тужиоца није основана, док је жалба тужене делимично основана.

Током првостепеног поступка нису учињене битне повреде одредаба парничног поступка из члана 374 став 2 тачка 1, 2, 3, 5, 7 и 9 Закона о парничном поступку, на које другостепени суд пази по службеној дужности, као ни битна повреда из тачке 12 наведене законске одредбе на коју се указује наводима из жалбе тужене будући да пресуда у потврђујућем делу садржи довољне, јасне и непротивречне разлоге о свим одлучним чињеницама.

Према утврђеном чињеничном стању, дана 14.8.2006. године тужена, као давалац кредита и тужилац, као корисник кредита и ББ, као солидарни дужник, закључили су Уговор о стамбеном кредиту ..., којим је договорено да тужена банка одобрава тужиоцу кредит у динарској противвредности од 86.317 CHF по средњем курсу банке важећем на дан пуштања кредита у течај, на рок од 300 месеци, при чему

први ануитет доспева 30.9.2006. године, а последњи 31.8.2031. године, чији се обрачун и плаћање који је у плану отплате утврђен у CHF, плаћати у динарској противвредности по продајном курсу тужене на дан уплате. На износ средстава одобреног кредита тужена банка обрачунава и наплаћује камату по променљивој каматној стопи која је у моменту закључења уговора износила 4,35% на годишњем нивоу, с тим да тужена банка задржава право промене каматне стопе, то јест може до коначног измирења свих обавеза тужиоца по уговору без закључења посебног анекса мењати висину каматне стопе у складу са актима пословне политике банке који регулишу висину и начин обрачуна камате, а нове каматне стопе примењиваће се даном ступања на снагу акта којим је измењена каматна стопа. Уговором је предвиђено и да ће се обрачун камате вршити применом пропорционалне методе и исти је исказан у CHF, а тужилац плаћа камату туженој у складу са наведеним обрачунима кроз месечне ануитете отплате кредита у динарској противвредности по продајном курсу тужене банке на дан уплате, при чему је уговорено да у случају да тужилац не измири своје доспеле обавезе у року њихове доспелости, на све доспеле, а неизмирене износе тужена банка обрачунава затезну камату у складу са актима пословне политике и законским одредбама. Даље је утврђено да се наведеним уговором корисник кредита обавезао да пре пуштања кредита у течај плати банци провизију у износу од 1,5% од износа одобреног кредита на име накнаде за обраду кредитног захтева, одобрења и администрирање кредита, као и да пре пуштања кредита у течај на име премије осигурања код Националне корпорације плати банци износ од 2,2% од износа одобреног кредита, те да у случају превремене отплате кредита плати банци једнократну накнаду у висини од 2,0% од износа кредита који се превремено отплаћује. Одредбом члана 7 став 2 уговора предвиђено је да је износ месечног ануитета изражен у CHF и корисник кредита га плаћа у динарској противвредности по продајном курсу банке важећем на дан уплате. Утврђено је да је пресудом Вишег суда у Београду П бр. 319/19 од 29.9.2021. године, ставом првим изреке делимично усвојен тужбени захтев тужиоца, па је утврђено да су ништаве одредбе Уговора о стамбеном кредиту број ... од 14.8.2006. године, закљученог између парничних странака и то одредба члана 1 у делу којим је прописано да се кориснику кредита одобрава кредит у динарској противвредности у CHF 86,317 по средњем курсу банке важећем на дан пуштања кредита у течај, као и члана 2 којим је прописано да се обрачун и плаћање ануитета утврђених у плану отплате у CHF врши у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан уплате-валутна клаузула и одредба члана 2 став 6 у делу где је наведено "актима пословне политике банке". Ставом другим изреке, одбијен је тужбени захтев тужиоца у делу којим је тражено да суд утврди да је у преосталом делу изузев одредаба наведених у ставу првом изреке у целисти ништав Уговор о стамбеном кредиту број ... од 14.8.2006. године, док је ставом трећим изреке обавезан тужени да тужиоцу надокнади трошкове парничног поступка у износу од 274.500,00 динара, у року од 15 дана од дана пријема пресуде. Ставом четвртим изреке одбијен је као неоснован захтев тужиоца у делу у којем је тражено да се обавезе тужена на плаћање законске затезне камате на трошкове поступка почев од извршности па до исплате. Пресудом Апелационог суда у Београду Гж 6998/21 од 28.7.2022. године, ставом првим изреке, потврђена је пресуда Вишег суда у Београду П 319/19 од 29.9.2021. године, у ставу првом изреке, а жалба тужене одбијена је као неоснована у наведеном делу. Ставом другим изреке укинута је пресуда Вишег суда у Београду П 319/19 од 29.9.2021. године у ставу другом и трећем изреке и предмет је у том делу враћен првостепеном суду на поновно суђење. Пресудом Врховног касационог суда Рев. 19049/22 од 9.2.2023. године, одбијена је као неоснована ревизија

тужене изјављена против става првог изреке пресуде Апелационог суда у Београду Гж 6998/21 од 28.7.2022. године.

Полазећи од овако утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је најпре испитивао одредбе које се односе на каматну стопу и њену евентуалну промену на начин како је то уговорено одредбом члана 2 став 2 уговора у одељку “камата” под тачком 1 и 2, па је закључио да поменуте одредбе уговора о кредиту које се односе на каматну стопу не прецизирају параметре којима се банка руководи у својој пословној политици и који су тржишни услови који утичу на висину каматне стопе, односно који су трошкови извора финансирања које сноси банка, нити начин на који наведени елементи утичу на утврђивање каматне стопе, што упућује на закључак да је тужиоцу био непознат механизам по коме се добија висина уговорене каматне стопе. Чињеница да је банка задржала право промене каматне стопе у зависности од промене основне каматне стопе банке и пословне политике банке, која се формира на основу трошкова извора финансирања које сноси банка и тржишних услова пословања који се утврђују одлуком банке, које право може да искористи повећавање каматне стопе, може довести до пораста месечне рате, односно до непредвидивости обавезе тужиоца, чиме су повређена начела забране злоупотребе права, стварања и искоришћавања монополског положаја, савесности, поштења и равноправности уговорних страна и једнаке вредности узајамних давања, као основно начело грађанског права. С обзиром на то, првостепени суд налази да је тужена користећи се наведеним одредбама предметног уговора задржала за себе право да висину уговорене обавезе тужиоца мења без адекватног образложења и у зависности од широко постављеног и неодређеног параметра какав је пословна политика банке, те да се оваквом одредбом искључиво штите интереси једне стране, односно интереси тужене банке као повериоца што је супротно основним начелима које прописује Закон о облигационим односима. Имајући у виду наведено, првостепени суд је донео одлуку као у ставу првом изреке пресуде и утврдио ништавост одредбе члана 2 став 2 уговора, одељак “камата” под тачком 1 и 2. Поред наведеног у конкретном случају висина камате уговорена је за случај доцње у испуњењу из члана 2 став 2 одељак “камата” тачка 8 предметног уговора и везана је искључиво за важеће акте банке, па је и та одредба уговора по мишљењу првостепеног суда потпуно неодредива, због чега не испуњава императивне услове из члана 46 и 47 Закона о облигационим односима, те подлеже ништавости и не производи правно дејство. Такође, првостепени суд је утврдио и ништавост одредбе члана 6 став 1 тачка 2 предметног уговора о кредиту који се односи на уговарање обавезе плаћања провизије банци у износу од 1,5% од износа одобреног кредита на име накнаде за обраду кредитног захтева, одобрења и администрирање, пошавши од одредбе члана 1065 Закона о облигационим односима, имајући у виду да је током поступка је недвосмислено утврђено да банка није имала законског основа да осим камате тужиоцу наплаћује било које друге накнаде у вези са одобреним кредитом, нити да зарачунава било које друге трошкове које кориснику кредита ставља на терет, будући да су престације страна уговорница код уговора о кредиту законски и јасно одређене. Закон у конкретној ситуацији наведеним чланом нормира уговор о кредиту дефинишући овај правни посао и истовремено прописујући његову садржину у виду предмета облигације уговорних странака. Према одредбама члана 2, 4, 5 и 81 Закона о банкама, произлази да је тужена банка професионална институција која има ексклузивно законско право да између осталих послова обавља и послове кредитирања, а за које послове је унутар њене организације задужен кредитни одбор из чега произлази да је тужена дужна да

сама сноси трошкове сопственог пословања. Имајући у виду наведено, првостепени суд налази да трошкови обраде кредита, односно једнократне накнаде су они трошкови који произлазе из стављања кредита на располагање, па према томе тужена не може наведену обавезу пратећих трошкова обраде кредита која произлази из њене законске обавезе стављања кредита на располагање превалити уговором на терет корисника кредита у ситуацији када су јасно законом дефинисане његове обавезе. Због процеса обраде и враћања кредита, банка не ангажује додатну радну снагу, а све кредитне услуге наплаћује кроз уговорену каматну стопу у којој су садржани сви елементи и цене кредита, при чему тужена није доказала да се ради о стварним трошковима и шта чини њихову структуру, нити да је ове трошкове укључила у обрачун ефективне каматне стопе. Поред наведеног, иако је уговором одређена висина трошкова обраде кредита од 1,5% од износа одобреног кредита, нејасна је структура наведених трошкова, односно у чему се пре свега исти састоје, те који је то стварни и ванредни трошак који није покривен редовним трошком пословања правног претходника туженог који се њему урачунавају и приписују, односно која је то ванредна правна услуга и радња коју је правни претходник тужене предузео, да је за њега оправдано да трошкове сноси корисник кредита. Такође, по налажењу првостепеног суда наведени трошак обраде кредита нема ни правно ни економско оправдање, а ни основаност која је нужна да би се исти могао приписати, зарачунати. Имајући у виду наведено, те и чињеницу да је банка уговором приписала своју законску обавезу тужиоцу иако за то није имала законског основа, чиме је не само противправно поступала, већ је и својим поступањем повредила начела еквивалентности престација, то је првостепени суд и у овом делу утврдио ништавост предметног уговора о кредиту. Надаље, првостепени суд је утврдио ништавост и одредбе члана 6 став 1 тачка 3 и 4 предметног уговора којим се тужилац обавезао да Националној корпорацији плати провизију у износу од 30 еура у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан уплате, као и да плати премију осигурања код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита која је износила 2,2% од укупног износа кредита у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан уплате, позивајући се на одредбу члана 897 Закона о облигационим односима. Ово стога што тужила из закљученог уговора о кредиту није страна уговорница код уговора о регулисању међусобних обавеза пословима осигурања потраживања по основу стамбених кредита који је закључен између банке и Националне корпорације за осигурање стамбених кредита. Тужилац као корисник кредита било при потписивању уговора о кредиту или закључивању уговора између банке и Националне корпорације за осигурање стамбених кредита нема статус ни осигуравача ни уговарача осигурања нити осигураника. Клијент банке, корисник кредита, овде тужилац је страна вануговорног односа по основу осигурања без икаквог права из тог уговора. Банка као кредитор свој кредитни пласман као клијента осигурава код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита и обавезе из тог уговора за банку као уговарача осигурања и истовремено осигураника јесте да плати премију осигурања, а наведена корпорација по истом уговору се обавезује да за случај наступања осигураног случаја исплати суму осигурања. Премију осигурања банка је платила новцем корисника кредита-клијента, овде тужиоца, постављајући као услов за пуштање кредита у течај како наплату тих средстава од клијента у уговором предвиђеном проценту, при чему је банка поред наведеног од клијента и предвидела средства обезбеђења у складу са уговором. У конкретном случају банка је та која своје потраживање осигурава код наведене корпорације, и тај уговор је нови уговор који је закључен између наведене корпорације и банке и тим уговором се регулишу услови под

којим корпорација осигурава кредите као, и наплату банке од корпорације у случају наступања осигураног случаја, контроле наменског коришћења кредита осигураних код те корпорације, плаћање премије осигурања, као и сва друга питања која су од значаја за уговорни однос између корпорације и банке. Банка има обавезу да плати премију осигурања корпорацији, а у случају немогућности наплате рате кредита банка ће свој новац наплатити од корпорације, али је банка своје обавезе плаћања премије пренела на клијента што је супротно основним начелима Закона о облигационим односима. Тужилац као корисник кредита није уговорна страна, нити на било који начин партиципира у полиси осигурања, нити су му предочени општи или посебни услови осигурања, због чега је утврђена ништавост уговора и у том делу. Најзад, првостепени суд је утврдио ништавост одредбе члана 7 став 2 Уговора о стамбеном кредиту, на основу које су странке уговориле да се износ месечног анuitета уплаћује у динарима, а да се висина утврђује према продајном курсу за валуту CHF на дан уплате анuitета, имајући у виду да је кредит пуштен у течај по куповном курсу. С обзиром да су обавезе једне стране обрачунавају по повољнијем курсу, а друге по мање повољном курсу и да једна страна својим једностраним актом одређује курс по којем ће обрачунавати обавезе друге стране, што је у супротности са начелом равноправности странака у облигационом односу, садржином одредбе из члана 11 Закона о облигационим односима, као и са одредбом члана 15 став 1 наведеног, то су и ове одредбе уговора ништаве у смислу одредбе члана 103 и 105 Закона о облигационим односима. Уговарање да се кредит пушта у течај по куповном курсу банке, који је за њу повољнији, а да се враћа по продајном сопственом неповољнијем курсу, односно по средњем курсу CHF који прописује НБС, тужиоцу се поред цене одобреног кредита и плаћање камате на одобрени износ обавеза плаћања накнаде за коришћење одобреног кредита фактички увећава за разлику у курсу по свакој јединици стране валуте за коју је кредит везан. Тако би тужилац поред враћања реалне вредности примљеног новца и накнаде за коришћење истог, био дужан да плати скривену накнаду вредности разлике куповног курса банке и продајног курса банке, што је супротно начелу савесности и поштења и фактички ставља уговорне стране у неравноправан положај, противно начелима из члана 12 и 15 ЗОО. Овакво уговарање противно је одредби члана 1065 Закона о облигационим односима, а овакав начин уговарања извршења уговорних обавеза довео је тужиоца у неравноправан положај, јер је уговарањем различитих курсева који се користе приликом обрачуна обавеза тужене банке код исплате кредита и приликом обрачуна обавеза тужиоца код враћања кредита, повређен циљ такве одредбе, с обзиром на то да је дошло до поремећаја еквивалентности узајамних давања уговарача, на штету тужиоца као дужника, што наведену одредбу уговора чини ништавим.

Надаље, ценећи пуноважност уговора у пресоталом делу, првостепени суд је закључио да је исти пуноважан, те да може опстати у правном промету и без одредаба чија је ништавост утврђена у овом поступку у смислу одредбе члана 105 Закона о облигационим односима, односно да услед ништавости спорних одредби нису ништаве и преостале одредбе уговора. Ово имајући у виду да уговор и даље садржи све битне елементе уговора о кредиту прописане одредбом члана 1065 ЗОО, које су правно обавезујуће за уговорну страну, јер се њиховом применом не осејуће циљ због чега је уговор закључен полазећи од тога да се обезбеди опстанак уговора о кредиту како би се реализовало остварење жељеног циља уговорних страна да закључењем уговора о кредиту обезбеде задовољење сопствених интереса заснованих у правно допуштеном

начину очувања еквивалентности њихових узајамних давања, због чега је одбијен тужбени захтев тужиоца и одлучено као у ставу другом изреке.

Одлука о трошковима парничног поступка донета је на основу члана 153 став 1, 154 а у вези са чланом 163 став 1 ЗПП-а. На досуђени износ трошкова поступка тужиоцу је досуђена законска затезна камата у смислу одредби члана 277 и 324 ЗОО.

Оцењујући жалбене наводе тужиоца и тужене у вези са одлуком у потврђујућем делу овај суд налази да је првостепени суд на правилно и потпуно утврђено чињенично стање, правилно применио материјално право. Разлоге које је за одлуку дао првостепени суд у свему као правилне прихвата и овај суд.

Супротно жалбеним наводима тужене, правилно је првостепени суд оценио да је ништава одредба члана 2 става 8 Уговора о стамбеном кредиту у делу који гласи “у складу са Актима пословне политике”. Ово имајући у виду да је у конкретном случају одређивање садржине уговора, као једне од битних уговорних обавеза тужиоца (корисника кредита) и то обавезе да на све доспеле, а неизмирене износе банка обрачунава законску затезну камату у складу са Актима пословне политике, учињено на начин да је у потпуности препуштено вољи друге уговорне стране, тужене банке да једнострано одређује висину законске затезне камате, без познатих и прецизираних параметара у самом уговору, па је такво уговорање противно основним начелима Закона о облигационим односима и то равноправности странака у облигационом односу (члан 11), забрани злоупотребе права (члан 13), забрани стварања и искоришћавања монополског положаја (члан 14), једнаке вредности давања (члан 15) и обавези уговорних страна да се у остваривању својих права уздрже од поступака којима би се отежало извршење обавезе друге стране (члан 18 став 3). У овом случају, тужена банка је поступила супротно позитивним законским нормама јер није могла да у своју корист уговори променљиву стопу законске затезне камате, будући да се ради о врсти камате која је уједно и законска одредба императивне природе, па странке не могу уговорати затезну камату супротну од оне која је законом прописана. На основу наведеног овај суд сматра да се ради о поступању тужене супротно диспозицији чл. 46. и чл. 50. ЗОО-а, из ког разлога је спорна уговорна одредба захваћена ништавошћу, према чл. 47. ЗОО-а.

Неосновани су и жалбени наводи тужене којима указује да је првостепени суд погрешно применио материјално право када је оценио да је одредба члана 6 став 1 тачка 2, 3 и 4 уговора ништава. Ово стога што банка има право да кориснику кредита обрачунава одређене трошкове и накнаде банкарских услуга, настале поводом закључења уговора о кредиту, под условом да је понуда банке, односно акт уподобљен понуди, садржао јасне и недвосмислене податке о трошковима кредита, односно да је банка у предуговорној фази на јасан, непосредан и недвосмислен начин предочила тужиоцу постојање додатних обавеза које прате уговор о кредиту, односно да је упознала корисника кредита са наведеним спорним трошковима на име обраде кредита, плаћања премије осигурања код НКОСК-а и једнократне накнаде у износу од 30 евра. Одредбом члана 3 тачка 3 Закона о заштити потрошача (“Службени гласник РС”, бр.79/05), важећег у време закључења уговора о стамбеном кредиту између парничних странака, између осталог је било прописано да су основна права потрошача у смислу овог закона право на информисаност – располагање чињеницама од значаја за правилан

избор и заштиту од непоштене огласне поруке или ознаке на производима који могу потрошача да доведу у заблуду. Чланом 11 истог закона прописано је да приликом куповине производа, односно коришћења услуга потрошач има право да његови економски интереси буду заштићени. Одредбом члана 17 став 1 истог закона било је прописано да потрошач мора бити обавештен о важећој цени производа и услуге, а чланом 18 да обавештење о цени из члана 17 овог закона не може довести у заблуду потрошача у погледу висине цене, односно стварати утисак да је цена нижа него што јесте, да су у цену укључене посебне услуге за које се плаћа посебна цена, да је цена била или да ће бити повећана или снижена за одређено време или за одређени износ. У конкретној правној ствари, парничне странке су закључиле уговор о кредиту који је регулисан одредбом члана 1065 Закона о облигационим односима, а кредит представља производ који нуди банка, те се на однос између банке и клијента има применити наведени Закон о заштити потрошача, с обзиром да у време закључења наведеног уговора, Закон о заштити корисника финансијских услуга није био донет. Према томе, како су у конкретној правној ствари спорне одредбе уговора о кредиту закљученог између парничних странака дана 14.8.2006. године, те како је исти регулисан Законом о облигационим односима, то је сходно одредбама Закона о облигационим односима, те одредбама члана 3, члана 11, члана 17 и члана 18 Закона о заштити потрошача, важећег у време закључења уговора о кредиту, постојала обавеза банке да поштено поступа и упозна корисника кредита, овде тужиоца, са свим трошковима који прате одобравање кредита. Трошкови обраде кредита, као и други трошкови које банка обрачунава кориснику кредита приликом одобравања кредита или који су познати на дан обрачуна и које банка обрачунава кориснику у току реализације уговора о кредиту могу бити исказани у процентуалном износу и наплаћују се само кроз обрачун ефективне каматне стопе. Правно је ваљана одредба уговора о кредиту којом се корисник кредита обавезује да плати банци трошкове обраде кредита, те фиксне провизије за обраду кредитног захтева код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита и премије осигурања код Националне корпорације, под условом да су те обавезе јасно предочене кориснику кредита у предуговорној фази исказивањем ове врсте трошкова кредита и његовог процентуалног или номиналног износа у понуди, односно акту који је уподобљен понуди. Обавезивање корисника кредита на плаћање трошкова и накнада банкарских услуга, те плаћања премије осигурања код Националне корпорације за осигурање стамбених кредита, није противно начелу савесности и поштења из члана 12 Закона о облигационим односима, уколико је та обавеза установљена на транспарентан начин. Према томе, имајући у виду да је у конкретној правној ствари спорни уговор о кредиту закључен између парничних странака по својој природи уговор по приступу, те позицију банке као доминантне уговорне стране, банка је сходно одредби члана 12, члана 18 и члана 21 Закона о облигационим односима била дужна да кориснику кредита овде тужиоцу пре закључења уговора на јасан и непосредан начин предочи постојање додатних обавеза које прате уговор о кредиту, што иста није учинила.

Дакле, како тужена током поступка није доказала чињеницу да је тужиоца, као корисника кредита упознала са наведеним спорним трошковима на име обраде кредита, премије осигурања код НКОСК-а и једнократне накнаде у износу од 30 евра, у предуговорној фази на јасан и недвосмислен начин, то је уговарањем предметних накнада поступано супротно основним начелима Закона о облигационим односима и то начелу савесности и поштења (члан 12) и начелу једнаке вредности узајамних давања (члан 15), због чега су одредбе члана 6 став 1 тачка 2,3 и 4 спорног уговора о кредиту

ништаве. Такође, предметни уговор о кредиту представља уговор по приступу, који с обзиром на финансијску и стручну доминантност тужене банке од стране тужиоца, као корисника кредита, може бити само прихваћен или не, јер је садржина предметног уговора унапред сачињена, те тужилац, као корисник кредита није имао могућност да учествују у одређивању садржине спорних одредаба уговора, већ је исти могао само да прихвати, што је тужиоца довело у неравноправан положај у односу на тужену банку, која је на основу унапред припремљеног и одштампаног уговора уговорила обавезу тужиоца да сноси наведене трошкове. Предметни уговор о кредиту, противно начелу савесности и поштења, којом су странке дужне да се руководе и придржавају у заснивању облигационих односа и остваривању права и обавеза из тих односа, у смислу члана 12 Закона о облигационим односима, не садржи податке о садржини уговора о осигурању кредита између банке и Националне корпорације за осигурање стамбених кредита и о статусу тужиоца изван уговора о осигурању, нити садржи недвосмислене податке на основу којих корисник може јасно да изведе закључак о погодностима везаним за плаћање премије осигурања. Из наведених разлога неосновани су и без утицаја на другачију одлуку суда жалбени наводи тужене да је тужилац био упознат са структуром ефективне каматне стопе, у чији састав улази предметна накнада за обраду кредита, као и премијом осигурања и једнократном накнадом пре закључења предметног уговора о кредиту, с обзиром да су му исти предочени у уговору о кредиту, ка и да је кредит оглашаван као кредит са осигурањем код НКОСК, те да је на такав уговор тужилац пристао закључујући исти.

Супротно жалбеним наводима тужене, правилно је првостепени суд оценио да је ништава одредба члана 7 став 2 уговора у делу "по продајном курсу" банке важећем на дан уплате. Наиме, код чињенице да је банка тужиоцу кредит одобрила у динарској противвредности по средњем курсу банке на дан пуштања кредита у течај, а да рате кредита кроз ануитете корисник кредита враћа банци у динарској противвредности по продајном курсу банке на дан уплате, правилно је првостепени суд утврдио да је на овај начин тужилац доведен у неравноправни положај у односу на тужену, те да је оваква уговорна одредба супротна одредби члана 15. Закона о облигационим односима. Одређивањем курса конверзије за враћање кредита на овај начин, нарушено је начело еквиваленције давања на штету слабије стране у уговорном односу по основу уговора по приступу, а тиме и начело равноправности странака и еквивалентности узајамних престација предвиђених одредбама чланова 11. и 15. Закона о облигационим односима. Према одредби члана 395. Закона о облигационим односима може се утврдити било који тржишно одређени курс прерачуна обрачунске валуте, али то се мора по истом курсу примењивати и на другу уговорну страну, јер у случају уговором установљеног већег курса обрачуна валуте од стране банке за обавезу корисника кредита у односу на курс према којем је банка извршавала своју обавезу из наведеног уговора, може доћи до стицања несразмерне имовинске користи банке као даваоца кредита. Другим речима, према истом курсу мора се утврђивати вредност пласираних кредитних средстава и висина доспелих рата за враћање тако одобрених средстава. Супротним поступањем, тужена је, с обзиром на њену финансијску и стручну доминантност нарушила начело равноправности странака и једнакости узајамних давања предвиђених одредбама члана 11. и 15. Закона о облигационим односима, због чега се неосновано наводима жалбе тужене указује да оваква уговорна одредба није ништава.

Неосновани су жалбени наводи тужиоца да је уговор о кредиту ништав у

целости, с обзиром да је ништава валутна клаузула, као и одредба о променљивој каматној стопи. Ово са разлога што утврђена ништавост наведених одредби Уговора о стамбеном кредиту нема аутоматског утицаја на пуноважност преосталих уговорних одредби, што значи да ништавост валутне клаузуле, као и одредбе којом је уговорена променљива каматна стопа, нема за последицу аутоматску ништавост целог уговора о кредиту, јер предметни уговор о кредиту производи правно дејство и након утврђења ништавости предметних одредби из разлога што преостале уговорне одредбе садрже све битне елементе уговора о кредиту прописане одредбом члана 1065 Закона о облигационим односима.

Са изложеног, Апелациони суд је у смислу одредбе члана 390 Закона о парничном поступку, одлучио као у ставу првом и другом изреке ове пресуде.

Међутим, не може се прихватити као правилна одлука првостепеног суда у делу става првог изреке којом се утврђује да је ништава одредба члана 2 став 2, одељак “камата” тачка 3, 4 и 8 уговора, којима је предвиђено “на износ средстава одобреног кредита банка обрачунава и наплаћује камату по променљивој каматној стопи која у моменту закључења овог уговора износи 4,35% на годишњем нивоу. Банка задржава право промене каматне стопе, то јест банка може до коначног измирења свих обавеза корисника кредита по овом уговору без закључења посебног анекса мењати висину каматне стопе из претходног става. У случају да корисник кредита не измири своје доспеле обавезе у року њихове доспелости, на све доспеле, а неизмирене износе банка обрачунава затезну камату”, с обзиром да наведене одредбе нису ништаве у смислу члана 103 ЗОО. Ово стога што је уговарање променљиве каматне стопе начелно дозвољено, с тим да се уговором мора предвидети шта од елемената на основу којих се формира почетна каматна стопа треба да се промени да би камата била већа или мања од првобитне и параметри за промену морали би бити објективни, независни од воља уговорних страна и доступни обема уговорним странама. Такође, плаћање затезне камате у случају задоцњења у испуњењу новчане обавезе је санкција за неблаговремено испуњење која је законом прописана. Закон о облигационим односима у члану 277 прописује да дужник који задоцни са испуњењем новчане обавезе дугује поред главнице и затезну камату по стопи утврђеној законом, па самим тим нису ништаве одредбе којима је уговорено да на све доспеле, а неизмирене износе банка обрачунава затезну камату.

На основу изнетог, применом одредбе члана 394 тачка 4 ЗПП, ожалбена пресуда у овом делу је преиначена, тако што је одбијен тужбени захтев тужиоца и одлучено као у ставу трећем изреке ове пресуде.

Надаље, како је правоснажном пресудом Вишег суда у Београду П 319/19 од 29.9.2021. године, утврђена ништавост одредбе члана 2 став 2 одељак “Камата” тачка 4 у делу “актима пословне политике”, те како је у том делу о тужбеном захтеву одлучено наведеном пресудом, побијана одлука је у том делу укинута применом одредбе члана 3 став 1 ЗПП и одлучено као у ставу четвртом изреке.

У вези са трошковима поступка, основано се жалбом тужене указује на погрешну примену материјалног права. Наиме, одредбом члана 154 став 1 Закона о парничном поступку, прописано је да ће суд приликом одлучивања који ће се трошкови

накнадити странци, узети у обзир само оне трошкове који су били потребни ради вођења парнице. О томе који су трошкови били потребни, као и о висини трошкова, одлучује суд ценећи све околности конкретног случаја. Одредбом члана 163 став 1 Закона о парничном поступку, прописано је да о накнади трошкова одлучује суд на одређени захтев странке, а ставом 2 истог члана прописано је да је странка дужна да у захтеву определи врсту и износ трошкова за које тражи накнаду.

Тужиоцу заступаном од стране пуномоћника из реда адвоката сходно члановима 153, 154 и 163 Закона о парничном поступку, сразмерно успеху у спору припадају трошкови за састав тужбе и једног образложеног поднеска у износу од по 33.750,00 динара, приступа пуномоћника на четири одржана рочишта у износу од по 38.250,00 динара, приступа пуномоћника на два неодржана рочишта у износу од по 21.375,00 динара, састава жалбе у износу од 67.500,00 динара, као и на име судске таксе на одлуку у износу од по 73.800,00 динара, што укупно износи 404.550,00 динара, све одмерено према АТ и ТТ важећој у време пресуђења. На досуђени износ трошкова поступка тужиоцу припада законска затезна камата у смислу одредби чланова 277 и 324 ЗОО.

На основу изнетог, применом члана 401 тачка 3 Закона о парничном поступку, одлучено је као у петом ставу изреке.

Како је тужена успела у жалбеном поступку у незнатном делу, а тужилац није успео у жалбеном поступку, то је Апелациони суд применом одредбе члана 165 став 1 Закона о парничном поступку, одбио као неосноване њихове захтеве за накнаду трошкова другостепеног поступка, одлуком садржаном у ставу шестом изреке.

Председник већа-судија
Светлана Павић, с.р.

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Јасмина Ђокић